

**L. Coelii Lactantii Firmiani, diuinarum institutionum,
aduersus gentes, de falsa religione liber primus**

Lactantius, Lucius Caecilius Firmianus

[Köln], [1518]

VD16 ZV 9338

De Hercule, & gestis eius, atq[ue] ortu eius ex Ioue, & Alcmena, & morte
eius. Cap. IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71332)

DE FALSA RELI.

& quod sine substantia corporali nullum potest esse. Dii ergo si sunt immortales, & aeterni, quod opus est altero sexu: nimirum ut generentur, ipsa progonie quae id opus est, cum successione non egeant, qui futuri sunt semper? Nam profecto in hominibus, ceterisque animantibus diuersitas sexus & coitio, & generatio nullam habet aliam rationem, nisi ut omnia genera uiuentium, quando sunt conditione mortalitatis obitura, mutua possint successione seruari. Deo autem, qui est sempiternus, neque alter sexus, neque successio necessaria est. Dicit aliquis, ut habeat, uel ministros, uel in quos ipse possit dominari. Quid igitur opus est sexu foemineo, cum Deus, qui est omnipotens, ut uocatur, sine usu, & opera foeminae possit filios procreare? Nam si quibusdam minutis animalibus id praestitit, ut sibi e folijs natos e suauibus herbis ore legant, cur existit aliquis ipsum Deum nisi ex permistione sexus alterius non posse generare? Illos igitur, quos imperiti & insipientes tanquam deos & nuncupant, & adorant, nemo est tam inconsideratus, qui non intelligat fuisse mortales. Quomodo ergo, inquiet aliquis, Dii crediti sunt? Nimirum quia reges maximi, ac potentissimi fuerunt, ob merita suarum uirtutum, aut munerum, aut artium repertarum, cum chari fuissent ijs: quibus imperitauerant, in memoriam sunt consecrati. Quod si quis dubitet, res eorum gestas, & facta consideret, quae uniuersa tam poetae quam historici ueteres prodiderunt.

¶ De Hercule, & gestis eius, atque ortu eius ex Ioue, & Alcmena, & morte eius. Cap. IX.

Hercules, qui ob uirtutem clarissimus, & qua
 si Africanus inter deos habetur, nonne orbē
 terræ, quem peragrasse, ac expurgasse nar-
 ratur, stupris, libidinibus, adulterijs, inquina-
 uit: nec mirum cum esset adulterio genitus Alcmena.
 Quid tandem potuit in eo esse diuini, qui suis ipse uitijs
 mancipatus, & mares, & fœminas contra omnes leges,
 infamia, dedecore, flagitio affecit: Sed ne illa quidem, q̄
 magna, & mirabilia gessit, talia iudicanda sunt, ut uirtuti-
 bus diuinis tribuenda uideantur. Quid enim tam magni-
 ficum, si leonem, aprumq; superauit, si aues sagittis deie-
 cit, si regium stabulum eggressit, si uirginem uicit, cingu-
 lumq; detraxit, si equos feroces cum domino interemit:
 Opera sunt ista fortis uiri, hominis tamen. Illa enim, quæ
 uicit, fragilia, & mortalia fuerunt. Nulla enim est (ut ait
 orator) tanta uis, quæ non ferro, ac uiribus debilitari, frã-
 giq; possit. At animum uincere, iracundiam cohibere, for-
 tissimi est, quæ ille nec fecit unquam, nec potuit. Hæc q̄
 faciat, non modo ego eum summis uiris comparo, sed si-
 millimum Deo iudico. Vellē adiecisset de libidine, lux-
 uria, cupiditate, insolentia, ut uirtutē eius impleret, quē
 similem Deo iudicabat. Non enim fortior iudicandus est
 qui leonē, q̄ qui uiolentiam, & in seipso inclusam feram
 superat iracundiam, aut q̄ rapacissimas uolucres deiecit,
 q̄ qui cupiditates auarissimas coercet. Aut q̄ Amazonē
 bellatricem, q̄ qui libidinem uincit pudoris, ac famæ de-
 bellatricem, aut qui fimum de stabulo, q̄ qui uitia de cor-
 de suo eggerit, quæ magis sunt pernicioſa, quia domeſti

DE FALSA RELI.

ca & propria mala sunt, q̄ illa, quæ & uitari poterāt, & ca
 ueri. Ex quo fit, ut ille solus uir fortis debeat iudicari, q̄
 temperans est, & moderatus, & iustus. Quod si cogitet
 aliquis quæ sint D ei opera, iam hæc omnia, quæ mirant̄
 homines ineptissimi, ridicula iudicabit. Illa enim non diui
 nis uirtutibus, quas ignorant, sed infirmitate suarum uiri
 um metiuntur. Nam illud q̄dem nemo negauit, Hercu/
 lem non tantum Euristheo seruisse regi, q̄d aliquatenus
 honestum uideri potest, sed etiam ipudicæ mulieri Om
 phale, quæ illum uestibus suis indutum sedere ad pedes
 suos iubebat pensa facientem. detestabilis turpitude, sed
 tanti erat uoluptas. Quid tu, inget aliquis, poetis ne cre
 dendum putas? Quid ni putem? Non enim ista Lucilius
 narrat, aut Lucanus, qui D ijs, & hoibus non peccit, sed
 potissimum qui deorum laudes canebant. Quibus igitur
 credemus, si fidem laudantibus non habemus? Qui hos
 mentiri putat, pferat alios, quibus credamus, authores,
 qui nos doceant, qui sunt isti dii, quomodo? unde orti?
 Quæ sit uis eorum? Qui nūerus? Quæ potestas? Quid
 in his admirabile? Quid cultu dignum? Quid deniq̄ cer
 rius, ueriusq̄ mysterium, nullus dabit. Credamus igitur
 istis, qui non ut reprehenderent, sunt locuti, sed ut prædi
 carent. Nauigauit ergo cum Argonautis, expugnauitq̄
 Troiam iratus Laomedonti ob negatā sibi p filia salute
 mercedem. Vnde quo tpe fuerit, apparet. Idē furore, at
 q̄ insania pcitus, uxorē suam cū liberis interemit, hūc ho
 mines deū putant. Sed Philoctetes eius hæres nō puta
 uit, qui facem supposuit arfuro, qui artus suos, & neruos

cremari, ac dissolui uidit, qui ossa eius, ac cineres in Oeta
mōte sepeliuit, pro quo munere sagittas eius accepit.

De Aesculapio, Apolline, Neptuno, ac Marte, & Ca-
store, Polluce, atq; mercurio. Cap. X.

Aesculapius & ipse non sine flagitio Apollinis natus, quid fecit aliud diuinis honoribus dignum, nisi q̄ sanauit Hippolytum? mortē sane habuit clariorē, quia a Deo meruit fulminari. Hunc Tarquinius de illustribus uiris differēs, ait, incertis parentibus natum, expositū, & a uenatoribus inuentum, canino lacte nutritum, Chironi traditū didicisse medicinam, fuisse autē Messenium, sed Epidauri moratū. Tullius etiā Cynosuris urbe Arcadiæ ait sepultū. Quid Apollo pater eius? Nonne ob amorē, quo flagrabat, turpissime gregem paut alienum, & muros Laomedōti extruxit? cum Neptuno mercede conductus, quæ illi negari potuit impune, ab eoq; primo rex perfidus qcquid cū Dijs pepigisset, didicit abnegare. Idē formosum puerū, & dū amat uiolauit, & dū ludit, occidit. Homicida Mars, & per gratiam cædis crimine ab Atheniēsibus liberatus, ne uideretur nimis ferus, & immāis, adulterium cum uenere commisit. Castor & pollux, dum alienas sponfas rapiunt, esse gemini desierunt. Nam liuore iniuriæ concitatus Idas, alterum gladio transfuerberauit, & eosdem poetæ alternis uiuere, alternis mori narrant, ut iam sint nō deorum tantum, sed om̄ium mortalium miserrimi, quibus semel mori non licet, hos tamen Homerus ambos simpliciter (non ut poetæ solent) mortuos esse testatur. Nam cū